

Državni zbor.

Novo predsedništvo.

Dolgo se je premišljevalo in ugibalo o novem zborničnem predsedniku in dveh njegovih namestnikih. Stranke od nekdanje desnice so želele, naj ostane vsem priljubljeni prejšnji predsednik dr. Fuchs načelnik tudi novi zbornici. Toda levičarji so se temu ustavljali in pritiskali na višje merodajne kroge, kateri so zopet vplivali na dr. Fuchsa, da je rad ali nerad odklonil svojo izvolitev v predsednika. To je plačilo tega sveta. Spravljivega, bistroumnega in za vse dobro vnetega predsednika je vlada odstranila, ker so tako hotele tiste stranke, katere so se skozi več kakor 3 leta upirale z vso močjo ravnopravnosti v Avstriji. Vlada je s tem popolnoma stopila na stran levičarjev.

V predsednika je bil izvoljen v petek, 8. febr. grof Vetter von der Lillie, bivši c. kr. okrajni glavar in sin deželnega glavarja na Moravskem. Ta mož je prikupljive postave; Čehi trdijo, da je ravnopravnosti naklonjen in govori tudi češki. Pri neki priložnosti se je izjavil, da se mora vsaki stranki dati odgovor v njenem jeziku.

Kot prvi in drugi podpredsednik sta se izvolila poprejšnja dva gospoda: Prade, velik nasprotnik Slovanov in Žaček, Mladočeh. Vsi trije izvoljeni predsedniki so se zahvalili za zaupanje ter obetali, postopati na vse strani pravično.

Seja 12. februaria.

Začetkoma se je se prebere dopis vlade, da se je ob priliki poroke nadvojvode Franc Ferdinanda z grofico Chotek odpovedal prvi za svoje otroke pravici prestolonasledstva. Čehi so po dr. Kramaru izjavili, da nima državni zbor po ustavi pravice, take izjave vzeti na zanje. Ta izjava mora priti pred deželni zbor češki. Čehi se ne bojo o tem predlogu posvetovali in so zapustili z večino čeških veleposestnikov dvorano, ko se je glasovalo o nasvetu dr. Grossa, naj se ta vladni dopis izroči posebnemu odseku. Vlada je predložila mnogo postavnih načrtov, poslanci so izročili obilo interpelacij in predlogov, Ministerski predsednik je prosil zbornico, naj vzame delo v roke; finančni minister je opisoval denarni položaj v cesarstvu, ki po njegovih besedah ni tako slab, kakor ga nekateri opisujejo. Slednjič so se izvolili trije odseki: imunitetni, ki razsoja o zahtevah sodišč, se li sme zoper zatoženega poslanca pričeti sodnijska preiskava; legitimacijski, ki pretresa one volitve

poslancev, zoper katere so se uležili ugovori in peticijski odsek, ki obravnava o došlih prošnjah. V imunitetni odsek so izvoljeni izmed slovanskega centra: Dlužanski in Venzajz, izmed jugoslovanskega kluba dr. Klaič; v legitimacijski odsek izmed slovanskega centra: dr. Šušteršič in Szajer, izmed jugoslovanske zveze dr. Plantan; v peticijski odsek izmed slovanskega centra Žičkar in Bomba, izmed hrvatsko-slovanskega kluba Perič.

Važna bo seja 13. februaria, v kateri se ima odločiti, seli smejo vlagati interpelacije v slovanskih jezikih ali ne. Nekdanji predsednik Poljak Abrahamovič tega ni dovolil; dr. Fuchs je sprejemal slovanske interpelacije. Zdaj se pa Nemci temu zopet ustavljajo.

* * *

Izmed nekdanje desnice so se zbrali 12. febr. poslanci, ki zastopajo kmetijske koristi, v posebno kmetisko zvezo, da se posvetujejo o predlogih, ki zadevajo kmetisko prebivalstvo. V predsednika tej zvezi je bil izvoljen: grof Karl Maks Zedvic, v prvega podpredsednika: Povše in v drugega Čeh Roskosny.

Politični ogled.

Gospodska zbornica. Navada je bila dosedaj, da je vlada vse načrte predložila najprej poslanski zbornici in še le potem tudi gospodski zbornici. Sedaj pa se je zgodilo, da je vlada predložila najprej gospodski zbornici kar pet načrtov: državna pogodba z Nemčijo glede varstva slovstvenih in umetnostnih del, zemljeknjižnja delitev katastralnih parcel, bančne zadolžnice, mornariški red in svetovno poštna pogodba. To je bržkone znamenje, da je vlada uverjena, da poslanska zbornica ne pride več do resnega dela.

Volitve na Ogerskem. V Maros-Vasarhely je bilo treba nove volitve. Vladna stranka je postavila svojega kandidata, pa tudi opozicijsko. Zmagala je opozicijska stranka, čeprav je delala vladna stranka z vsem pritiskom. Vladni stranki so morali pomagati ljudsko voljo delati tudi orožniki. Ustrelili so več oseb. V parlamentu je bila vsled tega velika razburjenost in vlada je morala privoliti, da se bo vršila stroga, nepristranska preiskava.

Volitve v Bolgariji za novo sobranje bodo jako hude. To se lahko razvidi že sedaj iz števila kandidatov. Za 167 poslaniških

mest se že sedaj poteguje nič manj nego 800 kandidatov. Vlada bo napela seveda vse moči, da prodrejo njeni kandidati. Kako burna je že agitacija, kaže dejstvo, da listi že poročajo o dveh ubitih.

V francoski poslanski zbornici se bje sedaj ljut boj o vladnem načrtu zatiranja katoliških redov. Katoliško stališče zastopa v zbornici grof de Mun. Seveda pravijo tudi francoski sovražniki katolicizma, da niso proti veri, ampak samo proti uplivu duhovščine, oziroma katoliških redov. A dobro vedo, da če odstranijo duhovnike in jim vzamejo vsako prostost govora, da potem tudi vera ne bo dolgo živela med ljudstvom. Nad duhovniki kričijo, vero pa mislijo. Vse, kakor pri nas na Slovenskem!

Z bojišča na Kitajskem ni več nobenih posebnih poročil. Kar velesile zahtevajo, to je kitajska vlada tudi voljna storiti. Toda samo voljna je, kajti v resnici pa ravna po svojem, kakor se njej prav zdi. Zato pa na Kitajskem ne pridejo tako dolgo do miru.

Dopisi.

Od Sv. Ija v Slov. gor. Šentiljski mladenči napredujejo. To se je pokazalo dne 10. februaria pri društvenem zborovanju. Večina je prišla krepkih, vrlih slovenskih mladenčev k zborovanju, kateri bodo ponos društva in upanje boljše bodočnosti. Volili so se tudi v odbor, množina pa je pristopila kot delavni udje bralnega društva. Imeli smo tudi dovoljeno veselico s petjem v hiši gosp. Franca Celcerja, pa žali Bog, da nam gosp. občinski predstojnik in pa g. Höltschl zaradi nezanesljivega nadstropja sleden trenutek nista dovolila prostora.

Sicer ni bilo tako nevarno po preiskavi ondotnega znanega zidarskega prednika (polirja). Pa ker je občinski predstojnik in pa zopet g. Höltschl za takšne preiskave bolj sposobni, nista nam dovolila prostora. Pa kaj to nam mar, mi smo junaki; če so nam ene duri zaprte, že so nam druge odprte. Z odločnostjo kličemo: «Mi gremo naprej, mi gremo naprej, do zmage». Tem potom se zahvaljujemo gosp. predsedniku, gosp. odbornikom in vsem udom za obilno udeležbo, tudi gg. pevcem, kateri so nam z milim slovenskim petjem kratkočasili in vedrili našo delavno mlado slovensko kri in želimo društvu dober vspeh. Gosp. Höltschl pa naj pazi, da se mu nemški Schullerein ne bo podrl.

Priprosti šentiljski fantje.

2. Lipa je bila na staroslovanskem ozemlju najpogostneje drevo. Zgodovinarji poročajo, da so v pradavnosti jugovzhod Evrope, zunanje pobočje Karpatov in rusko ravnino pokrivali nepretrgani najkrajši lipovi gozdovi, in da so Slovani, prišedši iz Azije, zasedli takšen svet. In še danes nahajamo, če pregledamo vso Evropo, lipo najbolje razpelojeno v tistem delu Rusije, ki je bil nekdanj prva domovina Slovanov, in edino tukaj še tvarja širne gozdove. Lipa je starim Slovanom torej zares bila najbolje domače drevo.

3. Bila pa je tudi najlepše drevo. Čisto naravno, da je lipa v svoji pravi domovini, kjer ji je podnebje bilo najugodnejše, in ji je vedno dovolj vlažna zemlja izvrstno stregla, uspevala kaj dobro ter se razvijala krasno. In tako je med vsemi tovarišicami res bila najlepša.

Lipa se še danes in tudi tam, kjer ji podnebje ni tako ugodno, kakor doma, brez ugovora smatra za najlepše evropsko gozdno drevo. Čujmo najprej sodbo dveh Nemcev. Prvi, veliki prirodoslovec Rossmässler, ki je prirodo proučeval tudi s srcem, pravi: «Lipa je najlepše gozdno drevo; ali je najti krasnejše podobe, kakor je lipa, polna sladkovonjavega cvetja, da se za listnatim mladičem našemu pogledu sama ponižno zakriva?»

In drugi, pesnik, proslavlja slovanko tako-le: »Hrast je podoba moči, strogosti, lipa podoba lepote, priprostosti, dobrotljivosti, milobe, resne otožnosti, hišne pridnosti, poživljajočega pokoja in zakonske sreče.« Ali niso, kakor mi, že tudi stari Slovani v lipi gledali podobo samega sebe, svojega naroda?

Slave naših slovanskih pisateljev in pesnikov, doneče lipi, pa bi bilo za debelo knjigo. Semkaj postavimo le vrstice, ki jih je zapisal naš nežno čuteči opazovavec prirode, Jože Ogrinec: »Glej, žensko rahla in možato krepka, nežna in ljubezniva, pa močna in veličastna stoji lipa, najkrajše izmed vseh naših dreves! Koren jo neomahljivo veže na zemljo, vrh pa željno posega kvišku. Mogočno deblo so kmalu vsestranski razcepi na obilo vej, teh vsaka na goste mladike, te na nežno brstje: ves ta razplet pak mirno, polagoma upogiban in lično, kroglato, na vse strani enako obširno obrisan hrepeni le samo proti vzajemnemu, vrhovnemu višku ter, tako završeno zložen, strinja košato celoto, katera je lepa tudi še brez poletnih krasot. Ali koliko je krasnejša, ko jo pomladansko solnce oblije s svojimi toplimi žarki, ko s tisočernega listja in cvetja prijazno življenje dihlja! Tu gori potlej vesela penica žgoli, tu gori pridne buče šume, pasasti čmrliji brenče, zalo lisani metulji

kriljajo in brez števila drugih drobnih živalic v živahnem kolobaru, da vse le roji in miglja! Vse pije in srka iz teh dišečih nedrij medeno roso; pa še človeka tako dobrodejno blaži v prsi, kadar duha tiste prijetne dišave, ki lijó doli s te tako veličastne, tako ljubeznive palače, na kateri je vsako peresce srček zelen!»

Ali se je tedaj čuditi, da je starim Slovanom, ki so bili za vse lepo kaj dovezetni, njih domačinka že radi svoje lepote tako k srcu prirastla?

4. Lipa je starim Slovanom nadalje bila radi starosti najčastitljivejše drevo. Sodi se, da doseže izmed vseh evropskih dreves najvišjo starost; strokovnjaki ji pripisujejo 1000 let, in prej imenovani Rossmässler poroča o neki lipi, ki je leta 1863. imela 1196 let. Lipe, ki so jih naši prastariši, prišedši v evropsko domovino, našli, so torej bile priče njih zgodovine dol do dobe, ko so se okrajni Slovani jeli razhajati. Koliko so videle, koliko bi bile vedele poznim vnukom pripovedovati, ko bi mogle govoriti! Zares, s svojimi širnimi vejami že se lipa človeku zdi, kakor bi z njimi segala nazaj v davno preteklost in naprej v daljno prihodnost. In kot tako jo opevaj naš pesnik z besedami: